

رۇح ماڭگى شۇعلا شاشادى، ۋەلگى ماقسات بولاشاقتى نۇرلاندىرادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسى لۇجيان قالالىق پارتكوم پارتيا تارىخى جانە جەرگىلىكى شەجىرە زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى شۇ جۇنىسائىل شىكە بىلاي دەدى: گۇاڭشىيدىڭ شىڭان اۋدانىنداعى شياڭجياڭ شايقاسنىڭ قۇرباندارى اتى جازىلغان دالزى- دەن چاڭئېيىدىق 400دەن استام قۇرباننىڭ اتى تايىل- مان، تەك 23 قۇرباننان عانا ۇرپاق قالغان، مۇنىڭ ئىشىدە 6 ادامنىڭ ۇز كىنىدىگىنەن ۇل ـ قىز بولسا، قالغاندارنىڭ اتىنا تۇسى ـ تۇغاندارى بالالارىن وتكى- زىپ بەرگەن.

باتىس فۇجيان جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسىنىڭ 100 جىلدىق تارىخىندا ايرىقشا سالھاققا يە. شاڭجاڭ اۋدانى گۇتياڭ قالاشىعى، گۇتياڭ ۋىلايىتىنىڭ كوك قانلىقتاق كەرپىشتى، اق قابىرعالى كۈنە ورنى سان وز- گەرىستى باستان كەشىرىپ، سالتاناتتى قالپىن ساقلاپ تۇر. 1929 ـ جىلى ۱2 ـ ايدا قىزىل 4 ـ ارمىيانىڭ پارتيا رەتكى ۋاكىلدىر ۋىلايىتىنىڭ قۇتايىندا اشلىپ، 9 ـ رەتكى پارتيانى يەيدىيالىق جاقتان قۇرۇ، ارمىيانى سايايىسى جاقتان قۇرۇ” پرىنسىپىن ورناتىپ، جۇڭگو توڭگەرد- سىن جەڭىستەن جاڭا جەڭسەڭ جەتۋەگە جەنەكتەدى.

”قىزىل كىشى شاڭجاي“ اتانغان چاڭئېيڭ اۋدانىدە، قىزىل ارميا العاش رەت ۋىمر تۇتاس اسكەرى كىيىم كىيىپ، وزدەرىنە ئنان ۋىي قالمباق زاۋودىن، كورىيە زاۋودىن، باسپا زاۋودىن، قارۋ ـ جىراق زاۋودىن قۇردى؛ ”ورتالىق سوۋەتتىك رايوننىڭ ۇكرىيانىسى“ اتالغان سانجېڭدەگى نېنچۇا ورتالىق قىزىل ارمىيانىڭ ماڭزىدى قامداۋ جانە ارتقى شېپ قامتاماسزەتتۇ بازا- سى بولدى...

بايىرىغى رايونىدى ماڭگى ۇمىتىپاۋىمىز، با- يوىغى رايون خالىقن ماڭگى ۇمىتىپاۋىمىز كەرەك
[باس شۇجى شەرتكەن قىزىل خىكايالارغا قۇلاق تۇرۇ**]**
باتىس فۇجيان سىنىدى قىزىل توپىراق باس شۇجى شي جينپىڭ ۋىشىن تانىس جانە ويسان شىعار- مايتىن جەر.

20۱4 ـ جىلى بۇكىل ارمىيانىڭ سايايىسى قىزمەت ۋىماجىلىسى كەىزىندە، باس شۇجى شي جينپىڭ فۇجياننىڭ گۇتياڭنىدىنعا ساقا قىزىل ارميا، اسكەرىي قۇربانداردىڭ تۇسى ـ تۇعاندارى سىياقتلاردىڭ ۋا- كىلدىرەيمەن اڭگىمەلەسكەن كەزدە تەرەڭ سەىزمە- مەن بىلاي دەدى: ”باتىس فۇجيانغا مەن وتە قانئە- يىن. بۇل بۇرىنغى ورتالىق سوۋەتتىك رايون- تۇرغان جەر، بۇكىل مەمەلكەتنىڭ ازات بولۇى، جاڭا جۇڭگونىڭ قۇرىلۇى، پارتيانىڭ قۇرىلىسى، ارمىيانىڭ قۇرىلىسى ۋىشىن ماڭغزىدى، ورنىن باسقا ەشتەڭغە باسا المايتىن دەسەلى ۋلەس قوسقان“. ”ۋىمىز بايىرىغى رايونىدى ماڭگى ۇمىتىپاۋىمىز، بايىر-

غى رايون خالىقن ماڭگى ۇمىتىپاۋىمىز كەرەك“.

ۋىماجىلىس كەىزىندە باس شۇجى شي جينپىڭ گۇتياڭ ۋىماجىلىسىنىڭ ۋىماجىلس ورنىن نىزەت ـ قۇر- مەيتەن كورىپ، گۇتياڭ ۋىماجىلىسى ەسكەرتكىش سارا- يىن ەكسكۇرسىيالاعاندا، سول جەردىڭ وىزندە ”تۇ- سىندىرۋىشى“ بولغان جاعداي گۇتياڭ ۋىماجىلىسى ەم- كەرتكىش ساراينىڭ باستىغى زىڭ خانىجۇيدىڭ ۋالى ەسىندە.

”باس شۇجى ەسكەرتكىش سارايدىڭ ئىشىدەگى كورمە تالقانسا، مادەنى ەسكەرتكىشتەرگە جانە ونىڭ استارىنداعى خىكايالارغا ەرەكشە قانئق كەكن، سول جەردىڭ وىزندە 6000نەن استام باتىس فۇجيان پەر- زەتنىنىڭ شياڭجياڭدا قاندى شايقاس جۇرگىزگەن خىكاي- سىن تەبىرەنە اڭگىمەلەپ، سول اراداعى جولداستارغا جان تەبىرەنتەرلىك پارتيا تارىخى ساباغىن ۇتتى“، ـ دەدى زىڭ خانىجۇى.

سوغى جىلدارى، باس شۇجى شي جينپىڭ تۇرلە- شە ورىنداردا، باتىس فۇجيان توڭگەرىس خىكايالارىن تەرەڭ سۇبەسىنەشلىكەن ەسكە الدى.

[اڭگىمەنىڭ استارىنداعى مۇراگەرلىك**]**

”قىزىل تۇدى ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جەلبىرەتە بە- رەمىز دەسەك، كەلەسى ۇرپاقتى تارىپەلەۋگە ۋىمان بەرۋىمىز كەرەك“، چاڭئېيڭ اۋدانى نانىشان قالاشىغى كتۈۋ قىستاعىنداعى 93 جاستاعى جۇڭ يۇڭ قارىانىڭ ۋۇيىنىڭ قاقپاسىندا وسىنداي ۋىمر بوساعالىق چاپسىرۋ- لى تۇر.

1984 ـ جىلى 9 ـ ايدا لۇجياننىڭ لىيانچىڭ، چاڭئېيڭ شەكاراسىندا تۇلىغان سۇڭماۋليڭدى قورعاۋ شايقاسى قىزىل ارميا ۇزاق جورىغىنىڭ الدىنداعى ەڭ سۇراپىل ۋىمر شايقاس، 10 مىنغان استام قىزىل ارميا جاۋىنگەرى سۇڭماۋليڭدى 7 كۇن 7 تۇن تاپچىلمھاي قورعاپ، نەشە مىڭ ادام قۇربان بولۇدای بوداۋ بەرىپ، ورتالىق قىزىل ارميا نەگىزگى كۇشىنىڭ ورنى اۋستىرۇنا قىمباتتى ۋاقىت تىنىپ بەردى. وتكەن عا- سىردىڭ 50 ـ جىلدارىنان باستاپ، جۇڭ يۇڭ قىستاق تۇرعىندارمەن بىرگە، وزدىكتەرەنەن سۇڭ ماۋليڭدى قورعاۋ شايقاسىندا قۇربان بولغان قىزىل ارميا جاۋىم- گەرلەرىنىڭ سۇبەگىن نەدەپ، تاۋ ورمانى ارىسنان 3000نەن استام قاھارمان قۇرباننىڭ سۇبەگىن تاۋىپ الدى ۋارى لايىقتى جەرلەدى. 60 نەشە جىلدان بەرى جۇڭ يۇڭ ۋار جىلى بارىپ قاھارمان قۇرباندارغا ازا بىلدىرەدى ۋارى بارلىق امالدى قولدانپ وسى اتسىز قۇربانداردىڭ ۋومىر نەدرى مەن نىزگى سىتىرىن جىنادى.

20۱6 ـ جىلى جەرگىلىكى پارتكوم مەن ۇكىمەت- تىك قولداۋىندا، جۇڭ يۇڭ ۋوز ۇيىنىڭ قورا ـ جاين قىزىل مادەنىيەت كورمەخانىسىنا وزگەرتىپ سالىپ، وند داعان جىل جىيناعان قىزىل مادەنىيەت بۇيىمدارى،

سۇڭماۋليۇڭ شايقاسىندا قۇربان بولغان جاۋىنگەرلەر- دىڭ ۋىمىنمى جانە ۋومىر بايانى سىياقتلاردى ۋىمىزىپ قويىپ، ۋار جىلى سان مىڭ ادامدى ەكسكۇرسىيالارغا باۋرادى. ەگدە تارتىپ، دەنساۋلىغى ناشارلاپ قالسادا، جۇڭ يۇڭ ۋالى دە ۋار جىلى ورتا، باستاۋىش ەمەكتىپ وقۇشلارى، پارتيا، ۇكىمەت ەكسكۇرسىيا ۇيرەمەسى سىياقتىلارغا سول جىلداردامى قىزىل ارمىيانىڭ خىكايالا- رىن اڭگىمەلەپ كەلەدى.

”مەن ناغۇرلىم كوپ جاستارغا قازىرگى تاماشا تۇرمىستىڭ توڭگەرىستىك ارداگەر قۇربانداردىڭ سىتئق قانى مەن ۋومىرى ارقىلى كەلگەندىگىن جانە قورعالاندىغىن تۇسىندىرگم كەلەدى“. جۇڭ يۇڭ بىلاي دەدى: بۇگىن ۋىشىن، ولاردىڭ سول جىلدارى باسنى ۋباي تىگىپ توڭگەرىسكە قاتناسقاندىغىن ۇمىت- پاۋىمىز كەرەك.

جوعارى ساپالى دامۇ ارقىلى بايىرىغى رايونىنىڭ، سوۋەتتىك رايونىنىڭ كوركەپۇيىن جۇزەگە اسرايمىز

[باس شۇجى شەرتكەن دامۇ تۇرالى خىكايالارغا قۇلاق تۇرۇ**]**
چاڭئېيڭ اۋدانى كەىزىندە ەلەمىزدىڭ وڭتۇسىگىنە- دەگى قىزىل توپىراقتى وگىردەگى سۇ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۇى ەڭ اۋىر اۋدان ۋىغىرىنىڭ ۋىمىرى بولاتىن. فۇجياندا قىزمەت سىتەگىنەن كەىزىندە شي جينپىڭ جولداى 5 رەت چاڭئېيڭگە كرىسە ـ تىركەس بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، سۇ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۇىن جوئىگە سالۇدى ۇزدىكىسىز ئلگەرلەتتى؛ ورتالىقتا قىزمەت سىتەگەننەن كەيىن، شي جينپىڭ جولداىس تاغى 2 رەت ماڭغزى نۇسقاۋ بەرىپ، ”ئىلكە- رلەسەك تولئق جەڭمىز، ئىلگەرلەلمەسەك ارتقا شەگد- نەمىز“، چاڭئېيڭدە سۇ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۇىن جوئىگە سالۇدى ۇزدىكىسىز كۇشەيتۋ كەرەك دەپ باسا دارىپتەدى.

يىىل 3 ـ ايدا باس شۇجى شي جينپىڭ فۇجياندا قىزمەت تەكسەرگەندە مىنانى ئىلگە الدى: بايىرىغى را- يونداردىڭ، سوۋەتتىك رايونداردىڭ جايىپاي گۇلدەن- ۇن ئىلگەرلەتتىپ، بايىرىغى رايونداردىڭ، سوۋەتتىك رايونداردىڭ تەرەكشە كاسىپ ساللارىنىڭ دەڭگەيىن جوعارىلاتۇ، نەگىزدىك قۇرىلغى قۇرىلمىسى جانە الەۋ- مەنتىك قىزمەت وتەۋدى قامتاماسزەتتۇ سىياقتىلارغا كۇش سالا قولداۋ كورسەتۋ كەرەك.

[خىكايانىڭ استارىنداعى جاۋابمانا**]**

جاز باىسى، چاڭئېيڭ اۋدانىنىڭ خىتياڭ قالاشىغى، باياعداعى شاڭي شىعېم جاتاتىن ناڭۇجياچۇ تاۋىنىڭ با- سىندا ۋمولدىر وزەن بويى ساياغا اينالىپ، گۇل، جە- مىستەردىڭ خوش ۋىسى اڭقىپ تۇر.

”اسىلى تاۋدىڭ باسى دەرىلك شاعىل ەدى، جاڭبىر جاۋىسا بارلىق جەر ”سارقىراماعا“ اينالانتىن، جاز كۇندەرى جەر بەنتىنىڭ تەمپەرئاتۇراسى ەڭ جوعارى

بولغاندا 72℃قا چەتەنتىن، ەشتەڭغە شىقپايدى، باققان تاۋىقتىڭ ۇزى سىتسىقتاپ ولەدى“. 20 نەشە جىلدىڭ الدىندا وسى تاۋلى جەردى كوتەرمەگە العان ما شۇەمەي ۋىمر اۋىل شارۋاشلىغىن دامىتۇ سەرىكتەستىگىن جۇرگىزەدى. ول بىلاي دەدى: با- ياعداعى ”چالىن تاۋ“ بۇل كۇندەرى ”باۋ ـ باقشا- لى تاۋغا“ اينالدى، ەكولوگىياسى جاقساردى، توپىرا- غى دا قۇنارلانا ۇتۇستى، ەگىلگەن تالىشىنىڭ، باعدا- ەان خىتياڭ تاۋدىغىنىڭ ساپاسى جاقسى، باعاسى قىمبات، بىلىتىر جالىپ كرىس ۋىمر مىلليون 800 مىڭ يۇاننان اسىپ، 10 نەشە قىستاق تۇرعىنىن جۇمىس- تانۇغا چەنەكتەدى.

تالىقپاي تالاي جىل جوئىگە سالۇ ارقىلى چاڭئېيڭدەگى سۇ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۇى وتكەن عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارىنىڭ ورتا شەنىدەگى %۱.5ئەتن تومەندەپ 2020 ـ جىلى %۷.78كە ۇتۇستى، ورمانىمەن كوهمكەرلۇ سالىستىرماسى %60كە جەتپەۋەدىن %80.3كە جوعارىلاپ، ”تاقىر تاۋ ـ جاسىل القاپ ـ ەكولوگىيالىق ەمەكن“ سىندى تارىخىي بۇرلىستى جۇزەگە اسىردى.

چاڭئېيڭدەگى سۇ مەن توپىراقتىڭ زايا بولۇىن جوئىگە سالۇدىڭ ناتىجەسى ـ سوغى جىلداردامى باتىس فۇجيان بايىرىغى رايونىنىڭ جاسىل دامۇنىنىڭ نىقام كورىنىسى.

”ەكولوگىيا ـ لۇجياننىڭ ەڭ ولكەن دامۇ ارتقە- شىلغى جانە سارا ماركاسى“. لۇجيان قالالىق پارت- كوهمنىڭ شۇجىي لى جيانچىڭ بىلاي دەدى: جاڭا دا- ۋىرگە قادم تاستاعان لۇجيان تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ ـ باعالى بايلىق ۇستانمىنا تاباندى بولىپ، لاستاۋىدان ساقانئۇ جانە ونى جوئىگە سالۇدان قامال اۋ شايقاسىن ۇزدىكىسىز ويداعىداي جۇرگىزىپ، نە- گىزگى وزەن اعارلارىنداعى جاقسى سۇ ساپاسىنىڭ سالىستىرماسى %100كە جەتتى، اۋا ساپاسىنىڭ تاماشا بولغان كۇن سانى سالىستىرماسى بۇكىل ولكەدە ال- دىغىمى ورنىدى ساقنادى، ورمانىمەن كوهمكەرلۇ سالىستىرماسى %79.39كە جەتتى، جەرگىلىكتى جاء- دايىعا قاراي ەكولوگىيالىق اۋىل شارۋاشلىغى، ورمان ـ نوعاي سالاماتتىق كۇتىۋى، تۇتاس ۋىغر- لىك ساياحات سىياقتى كاسىپ ساللارىن دامىتىپ، مەدىرىيەگە تولى باقتىنى لۇجيان تۇلعالاپ، ”كاسىپ سالاسى سىپالى، بۇقاراسى باي، ەكولوگىياسى كوركەم“ جوعارى ساپالى دامۇ ارناسىن قالىپتاس- تىرۇدا، اۋىل ـ قىستاق كۇن ساينىن جاڭارىپ، كور- كەيىپ ـ گۇلدەنىپ كەلەدى.

(تىلشلىر زوۋ شىڭۇىن، جىڭ لىياڭ، لىن چاۋ، چىن خۇئى، چىن خۇڭ)
(شىنچۇا اگەنتىتىگىنىڭ 5 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى فۇجوۋدان بەرگەن خابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

چىن چۇانگو بىلاي دەدى: ”مۇراتتاستاردىڭ اراسىن تاۋ مەن نەڭىز سىتاتتا المايدى“. تايۋ جىلداردان بەرى جۇڭگونىڭ شىنجياڭمى مەن لاتىن امەرىكاسىنىڭ جانە كاراىپ ەلدەرىنىڭ جەرگىلىكتى ورنىندار ارا سەلبەستىگى جەدەل دامىدى. شىنجياڭنىڭ لاتىن امەرىكاسىمەن جانە كاراىپ ەلدەرىمەن كاسىپ سالاسى قۇرد- لىمىن ۇزارا تولقناۋ سىپاتى ۋىمرشاما كۇشتى، ەكى جاقنىڭ ەكونوميكا ـ ساۋدا سەلبەستىگىنىڭ دامۇ كوهمەسىكى كۇشى ۋىمرشاما زور، ەكى جاقنىڭ جەرگىلكىتى ورنىندارى ارانسىداي سەلبەستىكتى كۇشەيتۇ تاماشا ورايعا ۇوپ كەلدى، تاماشا نەگىز ازىرلەدى، تاماشا شارئت ـ جاعدايعا يە بولدى، اۋقىمعا سايكەسەك، انا- غۇرلىم زور دامۇدى جۇزەگە اسرۇعا تولئق نەگىزىمىز بار. ۋىمىز تۇرعاا شي جينپىڭنىڭ لاتىن امەرىكاسى مەن كاراىپ ەلدەرى باسشىلارىمەن كەلىسكەن ورتاق تانىمىن مۇقيات تىنانتاقتاندىرىپ، ”ۋىمىز بەلدەۋ، ۋىمىز جولىدى“ بىرگە قۇرۇردى وراي ەتىپ، جەرگىلكىتى ۇكىمەتتەردىڭ كەڭەسۋىن، سەلبەسۋىن ونان ارى كۇشەيتىپ، ەكونوميكا، وقۇ ـ اعارتۇ، مادەنىيەت، ساياحات سىياقتى ساللاردامى اۋىس ـ كۇيىس پەن سەلبەستىكتى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتەپ، اىزىلدىقلىقارمەن ۇزارا تولقە- تاۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ورتاق دامۇدى جەبەۋىمىز كەرەك.

لاتىن امەرىكاسى مەن كاراىپ ەلشلىەر ۇيرەمەسنىە سەرىك بولىپ، شىنجياڭغا ەكسكۇرسىيالاي، ساپارلاي كەلگەن سىرتقى سىتىەر مېنىستىرلىگىنىڭ ورنىنباشار مېنىستىرى شىە فىڭ بىلاي دەدى: شي جينپىڭ جولداستى ۇيقتى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارەمەندى باسشىلىغىندا، شىنجياڭدا دۇنيەنى ۇمۇر سىلكىندىرگەن وزگەرەستەر تۇىلدى، لاتىن امەرىكاسى مەن كارايتىنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشلىەرەنە ەكونوميكاسى شالقىغان، قوعامى ورنىقتى، ۇلتىنارى نىتىماقتى، مادەنىيەتى گۇلدەنگەن، ەدىنى سەنم ەرەكنىدىكى بار تاماشا كورنىستەردى ايگە- لەدى، خالىقاراداعى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەر قايتا ـ قايتا دابىرالاعان ايتىلمىس ”ناسىل جوپۇ“، ”زورلىقىمەن ەڭبەككە سالۇ“ سىياقتى وسەك ـ اياڭدار ناقتى شىندىق الدىندا تويپاتىسىسىز ـ اتى توزىپ ـ جوعالادى. ەلشلىەر جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدا جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋدا كورسەتكەن قۇلىشىنىسنىن تولئق ئۇتىسىنىپ، قولداپ، تارىبەلەۋ، باۋلۇ ورتالغىن قۇرۇ مۇندا ماڭغزىدى رول اتقاردى دەپ قارادى. ەلشلىەر شىنجياڭ جاقسى جەر ەكەن دەپ شىن جۇرەكتەن ۋىمىنىدى، ۇزارا پايدا چەتكىزۇ سەلبەستىگى اياسىن ناغۇرلىم كەڭەيتىۋدى شىناى ۇمەت ەتتى. وسى ساپار شىنجياڭ مەن لاتىن امەرىكاسى ەل- دەرى ارانسىنا ناغۇرلىم كوپ سەلبەستىك كوپىرىن، دوستىق كوپىرىن سالىپ، جۇڭگو مەن لاتىن امەرىكاسىنىڭ ناقتى سىتىەر سەلبەستىگىنەنە جانە گۇمانىتارلىق اۋىس ـ كۇيىسىنى جاڭا قوزعاۋىشى كۇشى، جاڭا ۋىمرشەڭدىك كۇش ۇستەيدى، سىرتقى سىتىەر مېنىستىرلىگى شىنجياڭنىڭ سىرتپەن ونان ارى اۋىس ـ كۇيىس، سەلبەستىك ورسىتەتۇنە كوهمە كورسەتەدى.

ەلشلىەر ۇيرەمەسىنىڭ باستىغى، ۇرۇڭكۆايدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلش- سى فېرناندو لۇگىلىس ەنالاردى ۋىلىدىردى: وسى رەت جۇڭگونىڭ شىنجياڭىدا ەكسكۇرسىيادا، ساپاردا بولىپ، وسى ارانىڭ گۇلدەنگەن، جارىاسمىدى كورىن كوردىك، الداعى جەردە ناغۇرلىم كوپ ادامدارعا، اسىرسە، ۇرۇڭكۆاي ەلى ئىشىدە شىنجياڭنىڭ جاعدايىن ويىپەكتىۋ شىنايى، دالپە ـ ەال ئانىستىرامىن. لاڭ- كەستىك ـ تۇتاس ادامزاتنىڭ ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ـ الەم- دىك سىپاتتى تاقىرىپ، شىنجياڭ خالىقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسىنە ماڭغزى ۇلەس قوستى، قۇندى تاجىرىيە- لەر توپتادى، اسا جوعارى ۇلگى الۇ قۇنى بار. لاتىن امەرىكاسى مەن كاراىپ ەل- دەرىندە مول سۇ ئىگىلىكى، كەن، نەنەركيا بايلىغى بار، ەكونوميكالىق دامۇ جا- عىندا شىنجياڭمەن وتە كۇشتى ۇزارا تولقناۋ سىپاتىنا يە، كەڭ اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ كەڭىستىگىنە، سەلبەستىك جاساۋدىڭ اسا زور كوهمەسىكى قۇاتىنا يە. ۋىمىز ”ۋىمىز بەلدەۋ، ۋىمىر جول“ باستاماسىنا بەلسەنە ۇن قوسىپ، تۇتىسىستىكتى تە- رەڭدەتەپ، ورتاق تانىمدى ارتتىرىپ، دوستىقتى نعايتىپ، جۇڭگونىڭ ۋارقايىسى ولكە، رايون، قالالارىمەن، اسىرەسە، شىنجياڭمەن جەرگىلكىتى ورنىندار سەلبەس- تىگىن ورسىتەتەپ، اۋىل شارۋاشلىغى، نەنەركيا، ساياحات، كەدەيلىكتى ازايئۇ، وقۇ ـ اعارتۇ، قورشاعان ورتانى قورعاۋ، گۇمانىتارلىق، بايانىدى دامۇ سىياقتى سا- لالاردامى اۋىس ـ كۇيىستى ۇتىيىندى ئىلگەرلەتەپ، ۋار ەل خالىقن ناغۇرلىم ويد- داعىداي باقتقا كەنەلتۇدى قالايمىز.

كۇپاننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى كارلوس پەيلىيلا مىنالاردى ۋىىل- دىردى: وسى رەتكى شىنجياڭداعى ەكسكۇرسىيامىز، ساپارىمىز ەرەكشە باي ما- مۇندى بولدى، ۋىمىز شىنجياڭنىڭ ناقتى جاعدايىن ئشكەرلەي تۇسىندىك. امەرىكا، باتىس ەلدەرى جۇڭگونىڭ شىنجياڭمى ”ناسىل جويدى“، ”زورلىقىمەن ەڭبەككە سالىدى“ دەپ جالا جاپتى، قۇددى بۇل كۇباغا جۇرگىزگەن 60 نەشە جىلغى قۇر- ساۋلاۋىمەن ۇقساس. بۇكىلدەي ساياىسى ماقساتتان تۇتىنداعان. امەرىكانىڭ، باتىس ەلدەرىنىڭ ايتپتاۋى ساياىسى ويىن ەگەندىگى، ادامدىق ۇققىنى قورعاۋمەن جانە ۇدىن ەرەكىندىگىمەن مۇلدە قاتىسىسىز ەكەندىگى جالپى جۇرتقا بەلگىلى. امەرىكا، باتىس ەلدەرى خالىقارالىق قوعامعا ۋاكىلدىك ەتە المايدى، كۇپا بىرلەسكەن مەمەلكەتتەر ۇيىمى ادامدىق ۇققى قاللار كەڭەسنىڭ مۇشەسى رەستىدە ۇزارا قۇرمەت ەتەتىن، سىندارلى ادامدىق ۇققى كەڭەسنىن ورسىتەتۇدى اۋەلگىدەي قولدايدى، ادامدىق ۇققى ماسەلسىن ساپاسىلاندىرۇعا جانە قوس ولىشىم قول- دانۇعا باتىل قارسى تۇرادى، شىنجياڭعا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ جۇڭگوغا شابۇىل جاساۋعا باتىل قارسى تۇرادى.

برازىليانىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى باۋلو ۋالاي مىنالاردى ۋىىل- دىردى: وسى رەت ناقتى جەرلەردە ساپاردا بولۇ ارقىلى ۋىمىز كورىكتى، اۋان ۇتۇرلى، تەز قارقىمەن دامىغان، گۇلدەنگەن، جارىاسمىدى شىنجياڭدى كوردىك. شىنجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىدەگى ماڭغزى بەكەت، ۋىمىز جۇڭگونىڭ شىنجياڭمەن ەكونوميكا ـ ساۋدا سىياقتى ساللاردامى اۋىس ـ كۇيىس پەن سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، ەكى جاقنى سەلبەستىك پەن دوستىقتى ناغۇرلىم تەرەڭدەتۇدى كۇتەنەمىز.

چىليدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى لۇيىس شىمىت مىنالاردى ۋىىل- دىردى: تاغى ۋىمىر رەت ناقتى جەرلەردە ساپاردا بولۇ ارقىلى كەڭ ـ بايتاق، كورىكتى شىنجياڭنىڭ ەكونوميكالىق دامۇ، قوعام ورنىقىلغى، الەۋمەتتىك خاۋىپسىزدىك سىياقتى جاقناردا قول چەتكىزگەن جاڭا تابىستارنىا، جاڭا ئىلكە- رىلەۋشىلىگىنە كۇا بولىدق. چىلي بۇكىل الەمدەگى ماڭغزى جەمىسى ـ جىبەك جانە ۇمىز جىز ارەمن وندىرەتىن ەل، الداعى جەردە شىنجياڭمەن بايد- لانىستى ساقلاپ، وسى ساللاردا ناغۇرلىم تەرەڭ، ناغۇرلىم ناقتى سەلبەس- تىك ورسىتەتۇدى ئىلگەرلەنتەدى، شىنجياڭنىڭ ناغۇرلىم كورىكەيىپ ـ گۇلدەنۇشە، قۇلىپرا بەرۇنە ئىلەكتەسپىز.

كولۇمبىيانىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى لۇيىس مىڭسارۋى مىنالاردى ۋىىلدىردى: جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىڭ تارىخىي ۇزاق، مادەنىيەتى اۋان ۇتۇرلى، جاراتىلىستىق كورنىسى كوركەم. ۋىمىز شىنجياڭنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇ، كەدەيلىكتەن اربىلئۇدان قامال اۋۇ، نەگىزدىك قۇرىلغى قۇرىلمىسى سىياقتى جاقناردا قول چەتكىزگەن وراسان زور تابىستارن ناقتى كوردىك. ۋىمىز الداعى جەردە شىنجياڭمەن اۋىل شارۋاشلىغى، تازا نەنەركيا سىياقتى ساللاردا اۋىس ـ كۇيىس سەلبەستىك جاساپ، بىرگە دامۇدى جەبەۋىگە ونان ارى كۇش سالىمىز. اۋتونوميالى رايوننىڭ باسشىلارىنان شۇي خايرۇڭ، لى شۇەجۇن قاتارلىلار كەزدەسۇگە قاتناستى.

سار ۇتوراعالارى ۇجۇرات يىمىن، ۇمۇتالىپ بيۇل، ىلگىھام ساىبر، ما شىۋچىڭ، ازەن مۇسا، باس خاتشى كاۋ جياڭجۇاي كورمىنى ەكسكۇرسىيالادى.

5 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنىنىن 19 ـ كۇنىنە دەيىن ۋار كەزەكتى اۋتونوميالى رايوندىق ساياىسى كەڭەسىنىڭ ورنىنباشار ولكە دارەجەلىدەن جوعارى پەنسىياعا، دەمالسقا شىققان ساقا جولداستاردىڭ ۋاكىلدىرى، وركان پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ مۇشەلەرى، شىنجياڭداعى ايگىلى خاتكەرلەر، پەنسىياعا، دەمالسقا شىققان قارت كادىرلار، ۋار ۇلت، ۋار سالادامى مۇ- شەلەر قاتارلىلاردىڭ خاتكەرلىك تۇتىندىلارنىن شو- عىرلى تۇردە كورمەگە قويىلىپ، خالىق ساياىسى كەڭەس ۇمۇمىيىنىڭ اىزىلدىلىغى جىرلانغان.

رەفورما جاساۋ، دامۇ، ورنىقتىلىق سىتىەرن جەبەۋگە قوسقان ماڭغزى ۇلەستىرى جان ـ جاقنى كورسەتىل- گەن. شىنجياڭ ساياىسى كەڭەسى قۇرىلغاندىغىنىڭ 70 جىلدىغىن قۇتتىقتاۋ خاتكەرلىك تۇتىندىلارى كور- مەسىنىدە ”فىنىدىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەڭۇ تارىخىن ورنەكتەپ، نىتىماقتاسا كەپىندەي ئىلگەرد- لەۋ داستانىن جازۇدى“ نەگىزگى تاقىرىپ ەتىپ، شىنجياڭداعى ايگىلى خاتكەرلەر، پەنسىياعا، دەمالسقا شىققان قارت كادىرلار، ۋار ۇلت، ۋار سالادامى مۇ- شەلەر قاتارلىلاردىڭ خاتكەرلىك تۇتىندىلارنىن شو- عىرلى تۇردە كورمەگە قويىلىپ، خالىق ساياىسى كەڭەس ۇمۇمىيىنىڭ اىزىلدىلىغى جىرلانغان.

اۋتونوميالى رايوندىق ساياىسى كەڭەستىڭ ورنىبا-

^[1] (باسى 1 ـ بەتتە)